

CAMERA FILM præsenterer

UD OG STJÆLE HESTE

Af Hans Petter Moland

UD OG STJÆLE HESTE

EN FILM AF HANS PETTER MOLAND
(‘FLASKEPOST FRA P’, ‘KRAFTIDIOTEN’, ‘EN GANSKE RAR MAND’)
BASERET PÅ BESTSELLER-ROMANEN AF PER PETTERSON

 **69te Internationale
Filmfestspiele
Berlin**
SOLVBJØRN
Dansk-tysk Artistisk Co-produktion

NOMINERT V.
 10 AMANDA-PRISER
 U. A. BESTE FILM
 OD BESTE INSTRUKTOR
 NAGRODNE
 INT. FILM FESTIVAL
 2019

1. 1. 17. FUSION 45 medlemmer STELLAN SKANSRÅD, KLASIN PEDERSEN, THORSTEN SMITH, MIMMI DANKER, CAROL PA THORRE HAGEN, GARD E. FROBERG, E. JEN THORSEN, E. R. HANSE, PETER MOLLAND, "DU IS SEKATE" HØST, 1. og 2. periode med JENNYRIM, FLEM VILST, PET SEIDEN, FLEM E. HEDERIK, FLEM HEDERIKSEN, ANNE PEDERSEN, 3. periode ANNE SKJØNHEIM, LARSEN, 4. periode THORSTEN VILSTAD, 5. og 6. PERIODER E. HANSE, E. HANSE, CAROL HANSE, 7. periode CAROL HANSE, 8. og 9. periode THORSTEN VILSTAD, 10. og 11. periode THORSTEN VILSTAD, 12. og 13. periode THORSTEN VILSTAD, 14. og 15. periode THORSTEN VILSTAD, 16. og 17. periode THORSTEN VILSTAD, 18. og 19. periode THORSTEN VILSTAD, 20. og 21. periode THORSTEN VILSTAD, 22. og 23. periode THORSTEN VILSTAD, 24. og 25. periode THORSTEN VILSTAD, 26. og 27. periode THORSTEN VILSTAD, 28. og 29. periode THORSTEN VILSTAD, 30. og 31. periode THORSTEN VILSTAD, 32. og 33. periode THORSTEN VILSTAD, 34. og 35. periode THORSTEN VILSTAD, 36. og 37. periode THORSTEN VILSTAD, 38. og 39. periode THORSTEN VILSTAD, 40. og 41. periode THORSTEN VILSTAD, 42. og 43. periode THORSTEN VILSTAD, 44. og 45. periode THORSTEN VILSTAD, 46. og 47. periode THORSTEN VILSTAD, 48. og 49. periode THORSTEN VILSTAD, 50. og 51. periode THORSTEN VILSTAD, 52. og 53. periode THORSTEN VILSTAD, 54. og 55. periode THORSTEN VILSTAD, 56. og 57. periode THORSTEN VILSTAD, 58. og 59. periode THORSTEN VILSTAD, 60. og 61. periode THORSTEN VILSTAD, 62. og 63. periode THORSTEN VILSTAD, 64. og 65. periode THORSTEN VILSTAD, 66. og 67. periode THORSTEN VILSTAD, 68. og 69. periode THORSTEN VILSTAD, 70. og 71. periode THORSTEN VILSTAD, 72. og 73. periode THORSTEN VILSTAD, 74. og 75. periode THORSTEN VILSTAD, 76. og 77. periode THORSTEN VILSTAD, 78. og 79. periode THORSTEN VILSTAD, 80. og 81. periode THORSTEN VILSTAD, 82. og 83. periode THORSTEN VILSTAD, 84. og 85. periode THORSTEN VILSTAD, 86. og 87. periode THORSTEN VILSTAD, 88. og 89. periode THORSTEN VILSTAD, 90. og 91. periode THORSTEN VILSTAD, 92. og 93. periode THORSTEN VILSTAD, 94. og 95. periode THORSTEN VILSTAD, 96. og 97. periode THORSTEN VILSTAD, 98. og 99. periode THORSTEN VILSTAD, 100. og 101. periode THORSTEN VILSTAD, 102. og 103. periode THORSTEN VILSTAD, 104. og 105. periode THORSTEN VILSTAD, 106. og 107. periode THORSTEN VILSTAD, 108. og 109. periode THORSTEN VILSTAD, 110. og 111. periode THORSTEN VILSTAD, 112. og 113. periode THORSTEN VILSTAD, 114. og 115. periode THORSTEN VILSTAD, 116. og 117. periode THORSTEN VILSTAD, 118. og 119. periode THORSTEN VILSTAD, 120. og 121. periode THORSTEN VILSTAD, 122. og 123. periode THORSTEN VILSTAD, 124. og 125. periode THORSTEN VILSTAD, 126. og 127. periode THORSTEN VILSTAD, 128. og 129. periode THORSTEN VILSTAD, 130. og 131. periode THORSTEN VILSTAD, 132. og 133. periode THORSTEN VILSTAD, 134. og 135. periode THORSTEN VILSTAD, 136. og 137. periode THORSTEN VILSTAD, 138. og 139. periode THORSTEN VILSTAD, 140. og 141. periode THORSTEN VILSTAD, 142. og 143. periode THORSTEN VILSTAD, 144. og 145. periode THORSTEN VILSTAD, 146. og 147. periode THORSTEN VILSTAD, 148. og 149. periode THORSTEN VILSTAD, 150. og 151. periode THORSTEN VILSTAD, 152. og 153. periode THORSTEN VILSTAD, 154. og 155. periode THORSTEN VILSTAD, 156. og 157. periode THORSTEN VILSTAD, 158. og 159. periode THORSTEN VILSTAD, 160. og 161. periode THORSTEN VILSTAD, 162. og 163. periode THORSTEN VILSTAD, 164. og 165. periode THORSTEN VILSTAD, 166. og 167. periode THORSTEN VILSTAD, 168. og 169. periode THORSTEN VILSTAD, 170. og 171. periode THORSTEN VILSTAD, 172. og 173. periode THORSTEN VILSTAD, 174. og 175. periode THORSTEN VILSTAD, 176. og 177. periode THORSTEN VILSTAD, 178. og 179. periode THORSTEN VILSTAD, 180. og 181. periode THORSTEN VILSTAD, 182. og 183. periode THORSTEN VILSTAD, 184. og 185. periode THORSTEN VILSTAD, 186. og 187. periode THORSTEN VILSTAD, 188. og 189. periode THORSTEN VILSTAD, 190. og 191. periode THORSTEN VILSTAD, 192. og 193. periode THORSTEN VILSTAD, 194. og 195. periode THORSTEN VILSTAD, 196. og 197. periode THORSTEN VILSTAD, 198. og 199. periode THORSTEN VILSTAD, 200. og 201. periode THORSTEN VILSTAD, 202. og 203. periode THORSTEN VILSTAD, 204. og 205. periode THORSTEN VILSTAD, 206. og 207. periode THORSTEN VILSTAD, 208. og 209. periode THORSTEN VILSTAD, 210. og 211. periode THORSTEN VILSTAD, 212. og 213. periode THORSTEN VILSTAD, 214. og 215. periode THORSTEN VILSTAD, 216. og 217. periode THORSTEN VILSTAD, 218. og 219. periode THORSTEN VILSTAD, 220. og 221. periode THORSTEN VILSTAD, 222. og 223. periode THORSTEN VILSTAD, 224. og 225. periode THORSTEN VILSTAD, 226. og 227. periode THORSTEN VILSTAD, 228. og 229. periode THORSTEN VILSTAD, 230. og 231. periode THORSTEN VILSTAD, 232. og 233. periode THORSTEN VILSTAD, 234. og 235. periode THORSTEN VILSTAD, 236. og 237. periode THORSTEN VILSTAD, 238. og 239. periode THORSTEN VILSTAD, 240. og 241. periode THORSTEN VILSTAD, 242. og 243. periode THORSTEN VILSTAD, 244. og 245. periode THORSTEN VILSTAD, 246. og 247. periode THORSTEN VILSTAD, 248. og 249. periode THORSTEN VILSTAD, 250. og 251. periode THORSTEN VILSTAD, 252. og 253. periode THORSTEN VILSTAD, 254. og 255. periode THORSTEN VILSTAD, 256. og 257. periode THORSTEN VILSTAD, 258. og 259. periode THORSTEN VILSTAD, 260. og 261. periode THORSTEN VILSTAD, 262. og 263. periode THORSTEN VILSTAD, 264. og 265. periode THORSTEN VILSTAD, 266. og 267. periode THORSTEN VILSTAD, 268. og 269. periode THORSTEN VILSTAD, 270. og 271. periode THORSTEN VILSTAD, 272. og 273. periode THORSTEN VILSTAD, 274. og 275. periode THORSTEN VILSTAD, 276. og 277. periode THORSTEN VILSTAD, 278. og 279. periode THORSTEN VILSTAD, 280. og 281. periode THORSTEN VILSTAD, 282. og 283. periode THORSTEN VILSTAD, 284. og 285. periode THORSTEN VILSTAD, 286. og 287. periode THORSTEN VILSTAD, 288. og 289. periode THORSTEN VILSTAD, 290. og 291. periode THORSTEN VILSTAD, 292. og 293. periode THORSTEN VILSTAD, 294. og 295. periode THORSTEN VILSTAD, 296. og 297. periode THORSTEN VILSTAD, 298. og 299. periode THORSTEN VILSTAD, 300. og 301. periode THORSTEN VILSTAD, 302. og 303. periode THORSTEN VILSTAD, 304. og 305. periode THORSTEN VILSTAD, 306. og 307. periode THORSTEN VILSTAD, 308. og 309. periode THORSTEN VILSTAD, 310. og 311. periode THORSTEN VILSTAD, 312. og 313. periode THORSTEN VILSTAD, 314. og 315. periode THORSTEN VILSTAD, 316. og 317. periode THORSTEN VILSTAD, 318. og 319. periode THORSTEN VILSTAD, 320. og 321. periode THORSTEN VILSTAD, 322. og 323. periode THORSTEN VILSTAD, 324. og 325. periode THORSTEN VILSTAD, 326. og 327. periode THORSTEN VILSTAD, 328. og 329. periode THORSTEN VILSTAD, 330. og 331. periode THORSTEN VILSTAD, 332. og 333. periode THORSTEN VILSTAD, 334. og 335. periode THORSTEN VILSTAD, 336. og 337. periode THORSTEN VILSTAD, 338. og 339. periode THORSTEN VILSTAD, 340. og 341. periode THORSTEN VILSTAD, 342. og 343. periode THORSTEN VILSTAD, 344. og 345. periode THORSTEN VILSTAD, 346. og 347. periode THORSTEN VILSTAD, 348. og 349. periode THORSTEN VILSTAD, 350. og 351. periode THORSTEN VILSTAD, 352. og 353. periode THORSTEN VILSTAD, 354. og 355. periode THORSTEN VILSTAD, 356. og 357. periode THORSTEN VILSTAD, 358. og 359. periode THORSTEN VILSTAD, 360. og 361. periode THORSTEN VILSTAD, 362. og 363. periode THORSTEN VILSTAD, 364. og 365. periode THORSTEN VILSTAD, 366. og 367. periode THORSTEN VILSTAD, 368. og 369. periode THORSTEN VILSTAD, 370. og 371. periode THORSTEN VILSTAD, 372. og 373. periode THORSTEN VILSTAD, 374. og 375. periode THORSTEN VILSTAD, 376. og 377. periode THORSTEN VILSTAD, 378. og 379. periode THORSTEN VILSTAD, 380. og 381. periode THORSTEN VILSTAD, 382. og 383. periode THORSTEN VILSTAD, 384. og 385. periode THORSTEN VILSTAD, 386

453

Danmarkspremiere den 3. oktober

Synopsis

Den 67-årige Trond er efter sin hustrus død flyttet langt op i det ensomme, snedækkede Norge. Her vil han fejre den forestående nytårsaften alene, drikke sig fuld og sove tungt ind i det nye årtusinde. Men mødet med en tungsindig nabo, som han genkender fra sin fortid, sender ham tilbage i erindringen til 1948, hvor den 15-årige Trond på tærsklen mellem barndommens uskyld og ungdommens syndefald tilbringer sommeren med sin far i en lille træhytte ved en brusende elv. Minderne står lysende klart, særligt turene i den fængslende natur, som instruktør Hans Petter Moland fornemt bruger som sanselig klangbund for den unge Tronds *coming of age*. Sommeren bliver epokegørende med sin fatale blanding af tragiske tab, barnlig kådhed, gryende seksualitet og latent skyldfølelse. Molands greb om Per Pettersons bestseller 'Ud og stjæle heste' er loyalt over for forfatterens eminente fornemmelse for tidens lag og subtile spring i kronologi. Filmen var i hovedkonkurrence i Berlin i februar, hvor danske Rasmus Videbæk vandt en Sølvbjørn for sin smukke billedside.

Fædre og sønner

"Vi bestemmer selv, hvornår det skal gøre ondt." Sådan lyder det fra Tronds far (Tobias Santelmann), da han har sat sin søn til at fjerne brændenælder uden for deres hytte, og Trond (som ældre spillet af Stellan Skarsgård og som 15-årig af debuterende Jon Ranes) ikke går til det sviende ukrudt med ligeså stor ildhu, som faderen kunne ønske. End ikke med leen kan Trond få nældeerne væk, men da han efterfølgende ser sin far rive dem op med de bare næver, bliver den 15-årige dreng imponeret over, at hans far evner at kontrollere livets uundgåelige smerte.

'Ud at stjæle heste' er en film om de erfaringer, der former os som menneske. Men modsat de fleste dannelseshistorier, så er Molands filmatisering af Pettersons romanforlæg fortalt fra en aldrende mands perspektiv og dermed en mand, der er kommet igennem den fase, som den unge mand først er på vej ind i. Derfor er tonen i 'Ud og stjæle heste' forlenet med en vis melankoli.

Sommeren 1948 bliver for Trond et definitivt farvel til barndommens uskyld. Da han en dag som så mange andre mødes med sin ven Jon (Sjur Vatne Brean) for sammen at tage ud og stjæle heste, som var de to cowboys i det vilde vesten, opdager han langsomt, at Jon ikke opfører sig som han plejer. Den unge mand er sammenbidt og stille, og da han efter at være klatret op i et træ finder en fuglerede og skrigende kvaser både æg og rede, styrter Jon pludselig væk fra Trond. Alene tilbage hos faderen får Trond at vide, at Jon dagen før skulle passe sine tvillingebrødre Lars og Odd, mens forældrene var borte. Mens de to tvillingebrødre legede i huset, kom Lars til at gribe Jons gevær, der ulykkeligvis var ladt, og kom til at skyde sin bror, der døde på stedet. Tilbage står Jon og Lars nu med en ubegribelig skyldfølelse, der aldrig får lov til at blive artikuleret.

Trond er åbenlyst mærket af nabofamiliens tragedie, men har heller ikke et sprog til at tale om ulykken, og er derfor lettet, da Jon holder sig væk. Til Odds begravelse lægger Trond mærke til drengenes smukke mor (Danica Curcic), der trods tårer lyser midt i sorgen. Trond er så forgabt i hende, at han først sent ænser, at hans egen far – der har ladet Tronds mor og søster blive hjemme hele sommeren, fordi han ikke kan tænke, når der er kvinder til stede – har et forhold til hende. Et forhold, der har stået på siden krigen, hvor de begge hjalp norske modstandsfolk med at skjule sig for nazisterne, som Trond får det fortalt af faderens ven Franz (Gard B. Eidsvold).

Da sommeren går på hæld, bliver Trond sat på bussen tilbage til Oslo. Faderen lover Trond at han vender tilbage, når det sidste tømmer er skippet af sted til Sverige, men efter at have ventet troligt på

togstationen hver dag hele sensommeren får Tronds mor et brev fra faderen, der meddeler, at han bliver i hytten. I usentimentale vendinger takker han for tiden, de har haft sammen, og efterlader lidt penge i en bank i Sverige. Men på det tidspunkt har Trond internaliseret sin fars dogme: ”Vi bestemmer selv, hvornår det skal gøre ondt.”

Naturen som sindets spejl

I ’Ud og stjæle heste’ rækker sproget ikke til at beskrive smerten, skylden og følelsen af svigt, og derfor kommer barndomssommerens traumer til at forfølge Trond og også Lars resten af livet. Mens Jons mor græder hjerteskræende over tabet af sin søn, vender den sammenbidte far (Pål Sverre Hagen) sorgen indad og konverterer den til vrede. Han får først afløb for sin tilbageholdte gråd, da hans ben ødelægges af gigantiske træstammer, og smerten bliver fysisk. Heller ikke, da Tronds mor (Tone Beate Mostraum) modtager nyheden om, at hendes mand forlader hende, tager følelserne over. Hun bevarer som de andre fatningen. Måske er det også derfor, den aldrende Trond i filmens kommenterende voice over nøgternt kan fortælle, at han ikke føler skyld over at have ført bilen, i hvilken hans hustru tre år tidligere forulykkede og døde. Smerten fortrænges på linje med døden.

Alt det, figurene i ’Ud og stjæle heste’ ikke kan få artikuleret verbalt, kommer til gengæld til fornemt udtryk i det spejl, Moland gestalter i naturen. I den voldsomme, rolige, smukke og farlige natur, der omgiver dem alle, intensiveres og forstørres sindet. Rasmus Videbæks kamera zoomer helt ind på de mindste detaljer og lader regndråber, træer og dyr tage over, der hvor sproget kommer til kort.

Det er også i naturen, Trond beviser sig over for sin far, da de på deres sidste tur sammen langs elven skal holde øje med tømmeren, der driver til Sverige. På grund af sommerens lavvande er det gået på grund, men den unge Trond, der i sommerens løb har fået sin vilje stækket så mange gange, nægter at lade sig tilbageholde og kaster sig ud i vandet for at få træet løs.

Den lyse sommer i 1948 står i skarp kontrast til det hvide og mørke vinterlandskab, Trond befinder sig i i 1999. Her er Trond og Lars (Bjørn Floberg), der selvom de er bundet sammen af barndommens uskyldstab, frosset fast i tavsheden.

Tidens mange lag

’Ud og stjæle heste’ er både som roman og film komponeret over forskellige tidslige lag, der gennem flashbacks og drømme trænger sig ind i hinanden. Den narrative struktur er fragmenteret, men gennem hele filmen har Moland beholdt den 67-årige Tronds stemme som *voice over*, og det er med hans livserfaring, vi oplever den unge Tronds oplevelser. Det er gensynet med Lars, der kickstarter Tronds erindringer og sender ham tilbage i tiden, men fortidens begivenheder er også med til at kaste nyt lys over nutiden. Fortiden forekommer farlig, da den er fortrængt, og på filmens lydside ledsaget af uheldsvangre toner fra både den dystre musik og reallydene med hvæssede knive og baskende fuglevinger. Og da Tronds voksne datter mod filmens slutning endelig finder sig far i hans isolerede ødemark, står det klart, at det er umuligt at gemme sig for altid.

Hans Petter Moland – filmografi

Ud og stjæle heste	2019
Cold Pursuit	2019
Flaskepost fra P	2016
Kraftidioten	2014
En ganske rar mand	2010
Kammerat Pedersen	2006
The Beautiful Country	2004
Aberdeen	2000
Kærlighedens køtere	1995
Seconløitnanten	1993

Credits

Trond	Stellan Skarsgård
Trond, 15 år	Jon Ranes
Lars	Bjørn Floberg
Tronds far	Tobias Santelmann
Jons mor	Danica Curcic
Jon, 17 år	Sjur Vatne Brean
Lars, 10 år	Torjus Hopland Vollan
Franz	Gard B. Eidsvold
Jons far	Pål Sverre Hagen

Klip	Jens Christian Fodstad og Nicolaj Monberg
Kamera	Thomas Hardmeier og Rasmus Videbæk
Originalmusik	Kaspar Kaae
Producere	Turid Øversveen og Håkon Øverås
Manuskript	Hans Petter Moland
Romanforlæg	Per Petterson
Instruktion	Hans Petter Moland

Længde	123 minutter
Lande/år	Norge, Sverige, Danmark/2019
Originaltitel	'Ut og stjæle hester'

www.camerafilm.dk